

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 23. jula 2014. god.
Ref. br.:VMP689/14

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI

u

slučaju br. KO119/14

Podnosioci

Xhavit Haliti i 29 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo

Ocena ustavnosti Odluke br. 05-V-001 izglasane od strane 83 poslanika Skupštine Republike Kosovo o izboru predsednika Skupštine Republike Kosovo, od 17. jula 2014. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija, i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev su podneli 30 poslanika Skupštine Republike Kosovo: Hashim Thaçi, Xhavit Haliti, Hajredin Kuçi, Enver Hoxhaj, Arsim Bajrami, Memli Krasniqi, Margarita Kadriu-Ukelli, Zenun Pajaziti, Elmi Reçica, Rafet Rama, Ganimete Musliu, Selvije Halimi, Safete Hadërgjonaj, Bekim Haxhiu, Flora Brovina, Fadil Beka, Xhevahire Izmaku, Agim Aliu, Sala Berisha-Shala, Agim Çeku, Besim Beqaj, Raif Qela, Naim Fetahu, Blerta Deliu Kodra, Mexhide Mjaku-Topalli, Adem Grabovci, Azem Syla, Nuredin Lushtaku, Nezir Çoçaj i Kadri Veseli (u daljem tekstu: podnosioci zahteva). Podnosioci zahteva su ovlastili g. Xhavit Haliti da ih predstavi pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju Odluku br. 05-V-001 izglasanu od strane 83 poslanika Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština) o izboru predsednika Skupštine Republike Kosovo što se tiče sadržaju i postupka koji je sleđen u procesu konstituisanja Skupštine 17. jula 2014. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena Suda o ustavnost odluke izglasane od strane 83 poslanika Skupštine, kojom je g. Isa Mustafa izabran za predsednika Skupštine Republike Kosovo.
4. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost postupka za izbor predsednika Skupštine Republike Kosovo, koji je sleđen tokom konstitutivne sednice Skupštine, 17. jula 2014. god., navodeći da je bilo povrede čl. 67. [Izbor Predsednika i Potpredsednika] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i Poslovnika Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik Skupštine).
5. Podnosioci zahteva, takođe, tvrde da postupak konstituisanja Skupštine nije bilo u skladu sa čl. 67. [Izbor Predsednika i Potpredsednika], stavovi 2. i 3., Ustava i III Poglavlje [Konstituisanje saziva Skupštine] Poslovnika Skupštine, kojim je predviđen postupak koji treba slediti tokom konstituisanja Skupštine.
6. Štaviše, podnosioci zahtevaju od Suda da uvodi privremenu meru, odnosno, da obustavi proces konstituisanja Skupštine na čekanje konačne odluke Suda. Podnosioci zahteva tvrde da *“Privremena mera je od javnog interesa, jer neizdavanje te mere bi uzrokovalo nepopravljivu štetu funkcionisanju institucija Republike Kosovo, kao i demokratiji u Republici Kosovo.”*

Pravni osnov

7. Podnosioci zahteva zasnivaju zahtev na čl. 113.5 Ustava, čl. 27., 42. i 43. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 54., 55. i 56.3 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

8. Dana 18. jula 2014. god. podnosioci zahteva su podneli zahtev Sudu.
9. Dana 21. jula 2014. god., shodno pravilu 33. Poslovnika o radu, predsednik Ustavnog suda je, Odlukom br. GJR. KO119/14, imenovao sudiju Robert Carolan kao Sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je, Odlukom br. KSH. KO119/14, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.
10. Sud takođe podseća na pismeno obaveštenje sudije Kadri Kryeziu od 26. juna 2014. god. o njegovom izuzeću sa većanja tokom perioda juni-juli 2014. god., sve dok Sud ne odlučuje u vezi sa određenim navodima protiv njega.
11. Dana 21. jula 2014. god. Sud je obavestio podnosiocice o registrovanju zahteva.
12. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Predsednici Republike Kosovo, tehničke Vlade Republike Kosovo (u daljem tekstu: Tehnička Vlada), poslanicima Skupštine Republike Kosovo i Generalnom sekretaru Skupštine Republike Kosovo (u daljem tekstu: Generalni sekretar Skupštine). Od ovog poslednjeg je tražen zapisnik sa konstitutivne sednice održane 17. jula 2014. god.
13. Dana 23. jula 2014. god., nakon saslušanja izveštaja Sudije izvestioca i diskutovanja zahteva o privremenoj meri podnet od podnosilaca zahteva, Sud je odlučio da usvaja zahtev za uvođenje privremene mere do konačne odluke Suda.

Kratak pregled činjenica

14. Dana 7. maja 2014. god. Skupština na svoju vanrednu plenarnu sednicu odlučila je za raspuštanje četvrtog saziva Skupštine Republike Kosovo.
15. Dana 8. maja 2014. god. predsednica Republike Kosovo je dekretirala prevremene izbore za 8. juni 2014. god.
16. Dana 8. juna 2014. god. su održani izbori u Republici Kosovo.
17. Dana 27. juna 2014. god. Centralna Izborna Komisija (u daljem tekstu: CIK) je objavila izborne rezultate.
18. Dana 4. jula 2014. god., CIK je sertifikovala izborne rezultate.
19. Dana 7. jula 2014. god., predsednica Republike Kosovo zakazala je konstitutivnu sednicu Skupštine za 17. juli 2014. god.
20. Dana 12. jula 2014. god., predsedništvo Skupštine iz prethodnog saziva održalo je svoju sednicu da bi pripremilo dnevni red za konstitutivnu sednicu.

21. Dana 17. jula 2014. god., Skupština je održala svoju konstitutivnu sednicu kojom je predsedavala najstarija poslanica Skupštine gđa. Flora Brovina, (u daljem tekstu: predsedavajuća) potpomognuta od najmlađe poslanice Skupštine, gđe. Teuta Rugova. Predsedavajuća je sledila sledeći postupak:
- a. Predsedavajuća je zahtevala od predstavnika političkih partija da nominiraju svoje kandidate za *ad hoc* Komisiju za verifikaciju kvoruma i mandata poslanika;
 - b. *Ad hoc* Komisija je izveštavala Skupštini i potvrdila da su u sali prisutni 120 poslanika i na osnovu liste certifikovanih izbornih rezultata verifikovala mandate poslanika;
 - c. Predsedavajuća zahtevala od poslanika da glasaju o izveštaju *ad hoc Komisije*, koji je usvojen sa 117 glasova za i nijedan protiv;
 - d. Predsedavajuća je zahtevala od poslanika da polože zakletvu, što su i učinili;
 - e. Predsedavajuća je zahtevala, na osnovu izveštaja *ad hoc Komisije*, da predstavnik političke partije PDK predlaže kandidata za predsednika Skupštine Republike Kosovo i da tri najveće političke partije predlažu svoje kandidate za zamenike predsednika Skupštine Republike Kosovo;
 - f. Predsedavajuća je stavila na glasanje kandidata političke partije PDK, pri čemu su poslanici političkih partija LDK, VV, AAK, Nisma i Lista Srpska su ostavili salu; i
 - g. Predsedavajuća je proglasila sednicu zatvorenom do daljeg obaveštenja, jer nije bilo kvoruma, tj, samo 47 poslanika su bili prisutni.
22. Zatim, iako je konstitutivna sednica Skupštine bila zvanično zatvorena od strane predsedavajuće, političke partije LDK, AAK, NISMA, VV i poslanici srpske manjine (ukupno 83 poslanika) vratili su se u Sali Skupštine gde je najmlađa poslanica Skupštine, poslanica gđa. Teuta Rugova, predsedavala sednicom sa 83 prisutnih poslanika da bi izglasali predlog LDK, AAK, Nisma i VV za zamenu predsedavajuće poslanice Flora Brovina. Predlog je usvojen sa 82 glasova za. Pri čemu, poslanica gđa. Milka Vuliq, druga najstarija poslanica Skupštine i članica Liste Srpske nastavila je da predsedava sednicu, što je dovelo do Odluke br. 05-V-001 kojom je Isa Mustafa izabran kao predsednik Skupštine sa 65 glasova „za“ od 83 prisutnih poslanika.

Argumenti predstavljeni od strane podnosilaca zahteva

23. Podnosioci zahteva tvrde da *“Konstituisanje Skupštine Republike Kosovo, u skladu sa Ustavom, preko predstavnika izabranih nakon izbora koji su održani 8. juna 2014. god. je od velike važnosti za poslanike Demokratske Partije Kosova i direktno utiče na formiranje drugih demokratskih institucija uključujući i Vladu.”*
24. Međutim, podnosioci zahteva smatraju da *“Tokom priprema za konstitutivnu sednicu V saziva Skupštine kao i tokom ove sednice bilo je povreda Ustava i Poslovnika o radu Skupštine. Tokom sednice, 12. Jula 2014. god., predsedavajući sednice odnosno predsednik iz prethodnog saziva, g. Jakup Krasniqi, je prekoračio svoje nadležnosti mandata propisanim Ustavom, odnosno njegovo tumačenje za najveću Parlamentarnu grupu, odnosno prema*

bivšem predsedniku „Parlamentarna grupa“ formirana od 47 poslanika tokom procesa registrovanja poslanika V saziva, treba da sedne u centar i sledstveno ova Parlamentarna grupa treba da predlaže i predsednika Skupštine. Uzimajući u obzir da „Parlamentarna grupa LDK-AAK-Nisma“ nije sertifikovana kao najveća parlamentarna grupa od strane Centralne izborne Komisije, ako što je propisano čl. 15. i 18. Zakona, br.03/L-073, o Opštim izborima u Republici Kosovo (Službeni list Republike Kosovo/Priština: III god./br.31/ 15. Juni 2008. God), ponašanje predsednik iz IV saziva, koji je ovlastio ujedinjenje u jednoj Parlamentarnoj grupi poslanika iz LDK, AAK i Nisma, koji nisu sertifikovani kao najveća Parlamentarna grupa, pre konstituisanja V saziva Skupštine Republike Kosovo, čini povredu Ustava Republike Kosovo, odnosno čl. 64. 1 i 67., kao i čl. 15. I 18. Zakona, br.03/L-073, o Opštim izborima u Republici Kosovo (Službeni list Republike Kosovo/Priština:III god./br.31./15. juna 2008. god.). Takođe, postupci predsednik Skupštine iz IV saziva, su u suprotnosti sa dosadašnjom praksom koja se potvrđuje zapisnikom iz sednice predsedništva Skupštine sa predstavnicima parlamentarnih partija, održanom 10. februara 2011. god.“

25. Pored toga, podnosioci zahteva navode da “Odluka Skupštine Republike Kosovo, od 17. Jula 2014. god. (Br.05-V-001), o izboru predsednika Skupštine Republike Kosovo, uključujući i postupak pripreme procesa konstituisanja Skupštine, nisu u skladu sa odredbama člana 67. Ustava Republike Kosovo. U skladu sa članom 67.2. Ustava i Presudom Ustavnog suda u slučaju br. KI103/14 podnetim od strane predsednice Republike Kosova, u vezi sa ocenom saglasnosti člana 84.14. (Nadležnosti Predsednika) sa članom 95. (Izbor Vlade) Ustava Republike Kosovo (Br. Ref:AGJ 671/14, od 1. Jula 2014. god.) predsednika Skupštine predlaže najveća parlamentarna grupa koja je dobila većinu mesta u Skupštini i bira se većinom glasova svih poslanika Skupštine.“
26. Stoga, na osnovu gorenavedenih čl. 64. i 67. Ustava, Presude Ustavnog suda u slučaju KO103/14, navodne povrede, koje su se navodno desile tokom pripremnog postupka za konstitutivnu sednicu Skupštine i tokom sednice održane 17. jula 2014. god., podnosioci zahtevaju od Ustavnog suda odgovor na sledeća pitanja:
 - a. Da se oceni ustavnost Odluke Skupštine Republike Kosovo, od 17. jula 2014. god. (br.05-V-001) da li je predsednika Skupštine predložila najveća parlamentarna grupa, shodno članu 67.2. Ustava Republike Kosovo.
 - b. Da se razjasni koja je najveća parlamentarna grupa, kako je propisano članom 67. stav 2. Ustava Republike Kosovo (29. April 2010. god.) odnosno, da li je to najveća parlamentarna grupa koja je dobila izbore za Skupštinu 8. juna 2014. god. ili grupa koja je formirana tokom registrovanja poslanika i sledstveno: ko ima pravo da predlaže kandidata za predsednika Skupštine u konstituiivnoj sednici Skupštine?
 - c. Da se razjasni da li je, shodno članu 67.7, bilo povrede Ustava od strane predsednika Skupštine iz prethodnog saziva. Koja su nadležnosti predsednika Skupštine iz prethodnog saziva tokom pripreme sednice 12. Jula 2014. god.?

d. Nakon zvaničnog zatvaranja konstitutivne sednice, da li je bilo ispravno razrešenje predsedavajućeg sednice i nastavak sa sednicom a da nisu pozvani poslanici, kao i uzimajući u obzir ovo i preduzete korake za izbor predsednika i potpredsenika Skupštine Republike Kosovo da li je bilo povrede Ustava i Poslovnika o radu Skupštine?

Zahtev o privremenoj meri

27. Podnosioci zahtevaju od Suda uvođenje privremene mere i obustavljanje procesa konstituisanja Skupštine na čekanje konačne odluke Suda. Podnosioci zahteva navode da *“Privremena mera je od javnog interesa, jer neizdavanje te mere bi uzrokovalo nepopravljivu štetu funkcionisanju institucija Republike Kosovo, kao i demokratiji u Republici Kosovo.”*
28. U tom aspektu, Sud se poziva na član 116. [Pravni Efekat Odluka] stav 2. Ustava, koji predviđa da *“Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu”.*
29. Štaviše, Sud se poziva i na pravilo 55. (4) Poslovnika o radu, koji predviđa da:
- „(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
- (b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili*
- [...]*
- Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.”*
30. U tom aspektu, Sud primećuje da je zahtev *prima facie* prihvatljiv jer su ga podneli više od 10 poslanika Skupštine Kosovo, u roku od osam dana od dana kada je Skupština donela odluku, što se tiče sadržaja i sleđenom postupku. Stoga, uslovi iz člana 113. stav 5. Ustava su ispunjeni.
31. Prema tome, Sud, u skladu sa članom 116. [Pravni Efekat Odluka] stav 2. Ustava, članom 27. Zakona i pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, utvrđuje da su podnosioci dostavili dovoljno ubedljivih argumenata za uvođenje zahtevane privremene mere.
32. Stoga, Sud ne prejudicirajući meritum slučaja odobrava zahtev podnosilaca o privremenoj meri.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 116. stav 2. Ustava, članom 27. Zakona i pravilima 55. (4) i 56. (3) Poslovnika, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA UVODI privremenu meru;
- II. DA UVODI privremenu meru do konačne odluke Suda i to najkasnije do 18. septembra 2014. godine od dana donošenja ove odluke;
- III. DA SE ODMAH SUSPENDUJE odluka, br. 05-V-001, o izboru predsednika Skupštine Republike Kosovo izglasana od strane 83 poslanika Skupštine Republike Kosovo, 17. jula 2014. god.
- IV. DA SE Skupština suzdrži od bilo kakvih radnji do konačne odluke Suda;
- V. DA DOSTAVI ovu odluku strankama;
- VI. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- VII. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani